

POSTANOWIENIE

Dnia 20 marca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriło

w sprawie z powództwa K. B.

przeciwko J. K.

o zadośćuczynienie, odszkodowanie, rentę uzupełniającą i ustalenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 20 marca 2019 r.,
skargi kasacyjnej pozwanego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 28 września 2017 r., sygn. akt III APa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.350 (tysiąc trzysta pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 września 2017 r. Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 14 lutego 2017 r. (którym zasądzono od pozwanego J. K. na rzecz powoda K. B. kwotę 157.853,21 zł tytułem zadośćuczynienia, z ustawowymi odsetkami od dnia 10 czerwca 2014 r. do dnia zapłaty oraz kwoty po 1.000 zł miesięcznie tytułem renty płatnej z góry do 10. dnia każdego miesiąca począwszy od listopada 2013 r., z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności każdej renty; ustalono odpowiedzialność pozwanego za mogące powstać w przyszłości skutki wypadku z dnia 28 października 2010 r.; oddalono powództwo w pozostałej części; wzajemnie zniesiono między stronami

koszty postępowania i nakazano pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w K. kwotę 8.945,30 zł tytułem zwrotu części kosztów sądowych, w tym 8.493 zł tytułem opłaty od pozwu, od której uiszczenia powód był zwolniony) oraz zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.700 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Pozwany J. K. zaskarżył powyższy wyrok skargą kasacyjną w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego w postaci: art. 415 i art. 361 § 1 oraz art. 362 k.c. w związku z art. 300 k.p. oraz art. 210 § 1 oraz 207 § 1 k.p., które nastąpiło przez błędną wykładnię tych przepisów, w konsekwencji prowadzącą do uznania, że powód K. B., mimo tego, że przyczynił się swoim działaniem do zdarzenia, w wyniku którego doznał szkody, nie ponosi za swoje działanie odpowiedzialności, a tym samym nie ma podstaw do miarkowania wysokości odszkodowania i zadośćuczynienia.

1) art. 444 § 1 i 2 w związku z art. 445 § 1 k.c. oraz w związku z art. 300 k.p., przez błędną wykładnię wskazanych przepisów polegającą na przyjęciu nieadekwatnych wysokości odszkodowania i zadośćuczynienia oraz renty;

2) art. 444 § 1 i 2 w związku z art. 445 § 1 oraz art. 362 k.c. oraz w związku z art. 300 k.p., przez błędną wykładnię wskazanych przepisów polegającą na braku miarkowania wysokości odszkodowania, zadośćuczynienia i renty mimo przyczynienia się powoda K. B. do powstania szkody oraz jej trwania;

Skarżący zarzucił również naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na rozstrzygnięcie:

1) art. 233 § 1 k.p.c., przez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów i ustalenie, że z dokumentów takich, jak protokół wypadkowy Państwowej Inspekcji Pracy oraz opinia biegłego sporządzona w trakcie postępowania karnego wynika, że konstrukcja rusztowania była wadliwa i to było przyczyną wypadku, podczas gdy analiza treści tych dokumentów pozwala stwierdzić, że takich ustaleń tam nie ma, a za przyczynę wypadku uznano wadliwy montaż rusztowania.

2) art. 233 § 1 k.p.c., przez pozbawioną logiki ocenę materiału dowodowego, co nastąpiło przez jednoczesne ustalenie, że powód K. B. przyczynił się do tego, że doszło do zdarzenia, na skutek którego doznał uszkodzenia ciała, a jednocześnie że mimo tego przyczynienia nie ma podstaw do ustalania wielkości tego

przyczynienia, a tym samym do ustalenia wysokości odszkodowania i zadośćuczynienia z uwzględnieniem przyczynienia się poszkodowanego do powstania szkody.

3) art. 217 § 2 k.p.c. i art. 224 § 1 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. przez nieprzeprowadzenie dowodów wnioskowanych przez pozwanego, a to opinii biegłego do spraw budowlanych oraz uzupełniającej opinii medycznej mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, co doprowadziło do nieuzasadnionego niczym uznania, że pozwany ponosi całkowitą odpowiedzialność za szkodę, a powód nie przyczynił się do zdarzenia, które ją wywołało, a także, że zaniechanie przez pozwanego leczenia i rehabilitacji nie ma wpływu na jego aktualny stan zdrowia;

4) art. 278 § 1 k.p.c., przez zastosowanie dla oceny stanu faktycznego kryteriów, które ocenie sądów nie podlegają, w istocie zastąpienie opinii biegłego przez dowolną ocenę dokonaną przez Sąd, który nie ma wiedzy specjalistycznej w zakresie konstrukcji rusztowań, przyczyny wysunięcia się desek z tej konstrukcji, a tym samym przyczyn zdarzenia, którego skutkiem by wypadek przy pracy.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych, polegających na konieczności ustalenia:

- czy pracodawca ponosi całkowitą odpowiedzialność za szkodę w postaci uszkodzenia ciała pracownika mimo tego, że pracownik przyczynił się do zdarzenia, które wywołało tą szkodę?

- czy odpowiedzialność pracodawcy w przypadku naruszenia przepisów bhp ma charakter bezwzględny, wyłącza odpowiedzialność pracownika za działania prowadzące do zaistnienia wypadku przy pracy, któremu ten pracownik uległ?

- czy naruszenie przez pracodawcę zasad bhp oraz prowadzenie prac budowlanych mimo wstrzymania budowy przez właściwe władze administracyjne pozostają w adekwatnym związku przyczynowo-skutkowym ze zdarzeniem polegającym na tym, że pracownicy spadli z wysokości z powodu wysunięcia się desek rusztowania, które zostało przez tych pracowników nieprawidłowo zmontowane, mimo że wcześniej je prawidłowo potrafili zmontować, a jeśli tak, czy jest to wyłączna przyczyna szkody powstałej na skutek tego upadku i wadliwe

zmontowanie rusztowania nie ma znaczenia dla ustalenia przyczyny powstania szkody?

- czy pracownik nie ponosi żadnej odpowiedzialności za to, że podejmuje się wykonania czynności, które przekraczają jego kompetencje, bez odpowiednich zabezpieczeń, na stanowisku pracy nie zapewniającym bezpieczeństwa pracy, czy też ma on obowiązek powstrzymania się od wykonania takiej pracy?

- czy zawarte w art. 210 § 1 Kodeksu pracy uprawnienie pracownika do powstrzymania się od wykonywania pracy z powodu zlecenia mu czynności niebezpiecznych dla życia i zdrowia jest jedynie jego przywilejem, z którego nie ma obowiązku korzystać nawet w przypadku świadomości, że pracodawca wydaje mu polecenie wykonania czynności przekraczających umiejętności pracownika, na stanowisku pracy nieprzygotowanym do wykonywania zleconej pracy, a tym samym w warunkach zagrożenia zdrowia pracownika, czy też przywilej ten staje się także obowiązkiem, a nieskorzystanie z tego przepisu stanowi przyczynienie się pracownika do doznanej na skutek wypadku przy pracy szkody?

- czy zaniechanie leczenia i rehabilitacji przez poszkodowanego nie ma żadnego wpływu na miarkowanie wysokości odszkodowania i zadośćuczynienia, czy też poszkodowany ma obowiązek czynienia starań o usunięcie skutków szkody?

- czy w przypadku ustalenia przez sąd, że pracownik przyczynił się do powstania szkody, sąd ten może zaniechać ustalania stopnia tego przyczynienia się, a następnie zaniechać miarkowania wysokości odszkodowania, zadośćuczynienia i renty należnej pracownikowi, uznając, że pracodawca mimo przyczynienia się pracownika odpowiada w całości za skutki szkody?

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód wniósł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania, ewentualnie wniósł o jej oddalenie i zasądzenie pod pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą jurydycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. oraz jego związek

ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179) i pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą, co oznacza, że sformułowane zagadnienie prawne musi mieć wpływ na rozstrzygnięcie danej sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504), a w końcu, dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że skarga kasacyjna w zakresie wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania oraz jego uzasadnienia nie spełnia wymagań stawianych temu nadzwyczajnemu środkowi zaskarżenia.

Sugerując potrzebę rozstrzygnięcia istotnych zagadnień prawnych skarżący w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie nawiązał do treści przepisów prawa, na podstawie których sformułował owe zagadnienia, nie wyjaśnił, na czym polegają trudności w dekodowaniu zawartych w nich norm prawnych, do jakich rozbieżnych wniosków może prowadzić wykładnia tych przepisów, ani jakie jest stanowisko skarżącego w tej kwestii. Nie przedstawił zatem argumentacji jurydycznej, za pomocą której wykazałby, że skonstruowane przez niego zagadnienia prawne cechują się walorem „istotności” wymaganym w przypadku zagadnień, które mogą uzasadniać przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Ponadto trzeba zauważyć, że zagadnienia przedstawione przez autora skargi kasacyjnej nie są oparte na stanie faktycznym niniejszej sprawy, bowiem

formułując owe zagadnienia skarżący zakłada, że pracownik przyczynił się do powstania wypadku przy pracy, z którego wyniknęła szkoda podlegająca naprawieniu w drodze zasądzonych świadczeń odszkodowawczych. Tymczasem z poczynionych przez Sądy orzekające ustaleń faktycznych wynika brak przyczynienia się po stronie pracownika-powoda do zdarzenia. Tym bardziej, że to pracodawca został skazany prawomocnym wyrokiem sądowym za przestępstwo z art. 220 k.k., do którego znamion należy niedopełnienie obowiązków przez osobę odpowiedzialną za bezpieczeństwo i higienę pracy i narażenie pracownika na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu. Skarżący zmierza zatem w istocie do podważenia stanu faktycznego ustalonego przez Sądy *meriti* i przeforsowania własnej oceny okoliczności faktycznych, co na gruncie art. 398³ § 3 k.p.c. jest niedopuszczalne.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania nastąpiło na podstawie § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800).